
کاراته در عصر حاضر

تعامل و تقابل سنت و مدرنیته

دکتر سعید کردلو

فهرست

مقدمه نویسنده.....	۱۱
انحطاط کاراته	۱۳
دبسیپلین؛ انضباط یا اسارت؟	۱۴
احترام؛ از حقیقت تا تشریفات	۱۵
مدرک‌گرایی؛ سقوط به ورطه‌ی بازار	۱۵
انحطاط پنهان؛ هنگامی که صورت بر سیرت غلبه می‌کند.....	۱۶
بازگشت به اصل؛ راه رهایی از انحطاط	۱۶

فصل ۱ : پیدایش کاراته ۱۸

۱. ریشه‌های فلسفی	۱۹
۲. بستر تاریخی	۱۹
۳. هنرهای رزمی به‌مثابه راه و نه صرفاً فن	۲۰
۴. زمینه شکل‌گیری کاراته.....	۲۰
۵. پیوند انسان و مبارزه.....	۲۱
رویدادهایی که منجر به پیدایش کاراته شد	۲۱

فصل ۲ : کاراته سنتی، از تعریف تا کاربرد ۲۶

مقدمه	۲۷
تعریف فلسفی کاراته از دیدگاه سنتی	۲۸
مزایای کاراته سنتی	۳۰
چالش‌های کاراته سنتی	۳۲
جایگاه مربیان در سیستم‌های سنتی	۳۳
فاکتورهای مربیان سنتی کاراته	۳۵
جایگاه هنرجویان در سیستم سنتی کاراته	۳۶
فاکتورها و اهداف تمرینات کاراته در سیستم سنتی.....	۳۸

۴۱	دیگر فاکتورهای تمرین در سیستم سنتی کاراته
۴۲	جمع‌بندی
۴۳	تعریف سنتی کاراته
۴۴	بخش ۱: کاتا
۴۵	مقدمه
۴۵	تعریف فلسفی کاتا در سیستم سنتی
۴۹	اهداف و پارامترهای کاتا در سیستم سنتی
۴۹	پارامترهای اصلی در اجرای کاتا
۵۰	مقدمات کاتا
۵۱	امبوسن Embusen چیست
۵۲	جایگاه امبوسن در سیستم کاراته سنتی
۵۳	اهداف امبوسن در کاراته سنتی
۵۵	جمع‌بندی:
۵۶	بخش ۲: بونکای رازهای پنهان و رمزگشایی کاتا
۵۷	پیشگفتار
۵۹	تعریف بونکای از دیدگاه سنتی در کاراته
۶۰	هدف از آموزش بونکای در سیستم سنتی کاراته
۶۱	اهداف بونکای در کاراته سنتی
۶۲	دیگراهداف آموزش بونکای در سیستم سنتی کاراته
۶۳	اجزای بونکای در کاراته سنتی
۶۶	بخش ۳: کومیتیه یا مبارزه
۶۷	مقدمه‌ای بر کومیتیه در کاراته
۶۷	جایگاه کومیتیه در سیستم کاراته سنتی
۶۹	پارامترهای اصلی در کومیتیه از دیدگاه سنتی
۷۲	اهداف کومیتیه در سیستم سنتی کاراته
۷۴	مروری بر پارامترهای کومیتیه در کاراته سنتی
۷۵	جمع‌بندی:

۷۶	بخش ۴: تکنیک
۷۷	مقدمه
۷۷	تعریف تکنیک در کاراته سنتی
۷۸	ویژگی‌های تکنیک در سیستم کاراته سنتی
۷۸	اهداف تکنیک در کاراته سنتی
۷۹	ساختار تکنیک در کاراته سنتی
۷۹	اصول فنی تکنیک در کاراته سنتی
۸۰	پارامترهای تکنیک در کاراته سنتی
۸۳	تفاوت تکنیک در کاراته سنتی با کاراته مدرن
۸۵	بخش ۵: تاکتیک
۸۶	مقدمه
۸۶	۱. مفهوم و تعریف تاکتیک
۸۶	۲. اهمیت تاکتیک در کاراته
۸۷	۳. اصول تاکتیک در کاراته

فصل ۳ : ورود کاراته به عصر مدرنیته ۸۸

۸۹	مقدمه
۸۹	۱. زمینه تاریخی و نقطه آغاز مدرنیته در کاراته — اوکیناوا تا توکیو
۹۰	۲. عوامل اصلی مدرنیزاسیون کاراته
۹۰	تأسیس انجمن حساس و مهم کاراته ژاپن
۹۲	۳. بازیگران کلیدی و مؤثر در مدرنیزاسیون کاراته
۹۳	۴. مراحل کلیدی زمانی (خط زمانی مختصر)
۹۴	۵. الگوهای تغییر فنی و فرهنگی
۹۵	تنش‌ها و انتقادات
۹۵	۶. نمونه‌های مشخص تطبیق و مدرن‌سازی: تکنیک‌ها، کاتاها و مسابقات
۹۶	۷. نقش رسانه و فرهنگ پاپ در جهانی‌شدن کاراته
۹۶	۸. کاراته در عصر کنونی: ورزش، هنر و سیاست هویت
۹۶	۹. نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

مقدمه.....	۹۹
تعریف علمی کاراته از دیدگاه مدرنیته.....	۱۰۰
چالش‌ها و مزایای کاراته مدرنیته	۱۰۱
مزایا.....	۱۰۱
چالش‌ها.....	۱۰۳
جایگاه و نقش مربیان کاراته در عصر مدرنیته.....	۱۰۵
فاکتورهای مربیان کاراته در عصر مدرنیته.....	۱۰۷
جایگاه هنرجویان در سیستم مدرنیته کاراته.....	۱۰۹
فاکتورها و اهداف تمرینات کاراته در سیستم مدرنیته.....	۱۱۱
فاکتورهای اصلی تمرینات مدرنیته کاراته:.....	۱۱۲
اهمیت تغییر دیدگاه مربیان در امر آموزش (سنت، مدرنیته و یا تلفیق؟).....	۱۱۴
بخش ۱: کاتا.....	۱۱۶
مقدمه.....	۱۱۷
تعریف علمی کاتا در سیستم مدرنیته	۱۱۹
۱. بعد ورزشی و رقابتی (Sportive Aspect):.....	۱۱۹
۲. بعد آموزشی و کاربردی (Practical Aspect):.....	۱۲۰
اهداف کاتا در سیستم مدرنیته	۱۲۰
پارامترهای اصلی اجرای کاتا در سیستم مدرنیته.....	۱۲۲
مقدمات کاتا	۱۲۴
انبوسن Enbusen چیست.....	۱۲۵
اهمیت انبوسن:	۱۲۶
انبوسن از دیدگاه کاراته مدرنیته.....	۱۲۶
انبوسن در کاراته مدرنیته	۱۲۷
اهداف انبوسن در کاراته مدرنیته.....	۱۲۸

فصل ۵ : بونکای رازهای پنهان و رمزگشایی کاتا

۱۳۱

۱۳۲	 مقدمه
۱۳۶	 تحلیل بونکای در کاراته مدرنیته
۱۴۱	 اهداف آموزش بونکای در سیستم مدرنیته کاراته
۱۴۵	 بخش ۱ : کومیته یا مبارزه
۱۴۶	 مقدمه
۱۴۸	 نتیجه‌گیری
۱۴۸	 سیستم مدرنیته
۱۴۹	 تعریف کومیته در دیدگاه مدرنیته
۱۵۰	 پارامترهای کومیته در سیستم مدرنیته
۱۵۴	 اهداف کومیته در سیستم کاراته مدرنیته
۱۵۴	 اهداف کومیته در مدرنیته کاراته:
۱۵۷	 بخش ۲: تکنیک
۱۵۸	 مقدمه
۱۶۰	 تکنیک از دیدگاه کاراته مدرنیته
۱۶۴	 پارامترهای تکنیک در کاراته مدرنیته
۱۶۸	 بخش ۳: تاکتیک
۱۶۹	 مقدمه
۱۶۹	 ۱. از رازآلودگی سنتی تا شفافیت مدرن
۱۶۹	 ۲. تأثیر مسابقات و قوانین جدید
۱۷۰	 ۳. تاکتیک به‌عنوان دانش قابل آموزش
۱۷۰	 ۴. تغییر رویکرد فلسفی
۱۷۱	 ۵. چالش‌ها و فرصت‌ها
۱۷۱	 تاکتیک از دیدگاه کاراته مدرن – تعریف، اهمیت
۱۷۵	 پارامترهای تاکتیک در کاراته مدرن

فصل ۶ : بوشیدو کیوکوشین کاراته پلی میان سنت و مدرنیته ۱۷۹

مقدمه.....	۱۸۰
قدرت در جسم، شرافت در روح، حقیقت در راه بوشیدو.....	۱۸۲
تعریف کاراته از دیدگاه بوشیدو کیوکوشین.....	۱۸۴
تایجوتسو و نقش آن در بوشیدو کیوکوشین.....	۱۸۶
تعریف واژه‌شناختی.....	۱۸۶
تعریف عمومی.....	۱۸۶
تعریف فنی.....	۱۸۷
اجزای اصلی تایجوتسو.....	۱۸۷
فلسفه تایجوتسو.....	۱۸۸
جایگاه تایجوتسو در بوشیدو و کیوکوشین.....	۱۸۸
خلاصه نهایی تایجوتسو.....	۱۸۹
تعریف اختصاصی تایجوتسو در بوشیدو کیوکوشین.....	۱۸۹
ارکان فنی تایجوتسو در این سیستم بوشیدو کیوکوشین.....	۱۹۰
فلسفه بوشیدویی تایجوتسو.....	۱۹۰
ساختار آموزشی تایجوتسو در بوشیدو کیوکوشین.....	۱۹۱
منشور فنی تایجوتسو در بوشیدو کیوکوشین.....	۱۹۴
بخش ۱: کاتا.....	۲۰۱
مقدمه.....	۲۰۲
تعریف کاتا در سبک بوشیدو کیوکوشین.....	۲۰۴
پارامترهای اصلی اجرای کاتا در سیستم بوشیدو.....	۲۰۶
کاتا، سیستمی چهار بُعدی در بوشیدو کیوکوشین.....	۲۰۸
مقدمات کاتا در بوشیدو کیوکوشین.....	۲۱۱
هدف از مقدمات کاتا.....	۲۱۴
اهمیت مقدمات.....	۲۱۴
انبوسن از دیدگاه مکتب بوشیدو کیوکوشین.....	۲۱۴
مفهوم انبوسن در بوشیدو کیوکوشین.....	۲۱۵

اهداف انبوسن در بوشیدو کیوکوشین.....	۲۱۷
بخش ۲ : بونکای	۲۲۰
مقدمه.....	۲۲۱
بونکای از دیدگاه مکتب بوشیدو کیوکوشین کاراته.....	۲۲۳
بونکای در بوشیدو کیوکوشین.....	۲۲۳
بخش ۳: کومیتة یا مبارزه	۲۲۹
مقدمه.....	۲۳۰
تعریف کومیتة در دیدگاه بوشیدو کیوکوشین.....	۲۳۱
اهداف بوشیدو کیوکوشین از کومیتة	۲۳۲
پارامترهای کومیتة در بوشیدو کیوکوشین کاراته.....	۲۳۴
بخش ۴ : تکنیک	۲۳۷
مقدمه.....	۲۳۸
عوامل دخیل در اجرای تکنیک.....	۲۴۰
عناصر بنیادین در اجرای تکنیک‌های بوشیدو کیوکوشین.....	۲۴۳
اجزای تکنیک در بوشیدو کیوکوشین کاراته:	۲۴۵
تکنیک به‌عنوان پل بین کیهون و کومیتة.....	۲۴۸
فاکتورهای تکنیک در بوشیدو کیوکوشین کاراته	۲۵۰
فاکتورهای اصلی تکنیک در بوشیدو کیوکوشین کاراته	۲۵۱
بخش ۵ : تاکتیک.....	۲۵۴
پیشگفتار.....	۲۵۵
انواع تاکتیک‌ها در کاراته.....	۲۵۸
پارامترهای تاکتیک در بوشیدو کیوکوشین کاراته	۲۶۰
فاکتورهای مربیان در سیستم بوشیدو	۲۶۴
فاکتورها و اهداف تمرینات کاراته در سیستم بوشیدو کیوکوشین.....	۲۶۶
فاکتورهای تمرینات کاراته در سیستم بوشیدو	۲۶۶
اهداف تمرینات کاراته در سیستم بوشیدو.....	۲۶۷
جایگاه هنرجویان در سیستم بوشیدو	۲۶۸

۲۷۰	 بوشیدو کیوکوشین؛ پلی میان سنت و مدرنیته در کاراته
۲۷۰	 سنت در کاراته؛ میراثی زنده
۲۷۱	 مدرنیته در کاراته؛ ضرورت‌های عصر امروز
۲۷۱	 تقایل یا تعامل؟
۲۷۲	 بوشیدو کیوکوشین؛ تولد یک دیدگاه جدید
۲۷۲	 عناصر سنتی در بوشیدو کیوکوشین
۲۷۳	 عناصر مدرن در بوشیدو کیوکوشین
۲۷۳	 هم‌افزایی سنت و مدرنیته در بوشیدو کیوکوشین
۲۷۳	 فلسفه‌ی بوشیدو کیوکوشین؛ پلی میان دو جهان
۲۷۵	 جایگاه جهانی و آینده‌نگری
۲۷۵	 نتیجه‌گیری
۲۷۶	 مزایای کاراته در سیستم بوشیدو بر اساس تعریف مدرن
۲۷۷	 چالش‌های کاراته در سبک بوشیدو کیوکوشین
۲۸۴	 منابع

کاراته هنری برخاسته از سنت‌های کهن شرق، نه تنها یک روش مبارزه، بلکه مسیری برای خودشناسی، پرورش اراده و تعالی روح بوده است. در دوران گذشته، این هنر رزمی در بستری شکل گرفت که مفاهیمی چون احترام، انضباط و همزیستی مسالمت‌آمیز، هسته اصلی آن را تشکیل می‌داد؛ اما جهان امروز با تحولات پرشتاب اجتماعی، فرهنگی و تکنولوژیک، نیازمند بازخوانی دوباره این میراث ارزشمند است. امروزه کاراته صرفاً به عنوان یک مهارت فیزیکی یا شیوه دفاع شخصی مطرح نیست، بلکه به مثابه زبانی جهانی عمل می‌کند که نسل‌ها، فرهنگ‌ها و ملت‌ها را به هم پیوند می‌دهد. در عصر رقابت‌ها و چالش‌های بی‌پایان، کاراته بستری است برای بازگشت به خویشتن، یافتن تعادل میان جسم و ذهن و ساختن جامعه‌ای پویا بر پایه ارزش‌های اخلاقی و انسانی. با ورود به عصر مدرنیته، بسیاری از مفاهیم سنتی در حوزه‌های مختلف دستخوش بازاندیشی و بازتعریف شده‌اند. کاراته نیز به عنوان یکی از میراث‌های اصیل فرهنگ شرقی، از این قاعده مستثنی نبوده. اگر در گذشته «کاراته دو» به عنوان «راه دست خالی یا مبارزه با دست خالی» تعریف می‌شد، این معنا دیگر پاسخگوی تمامی نیازها و انتظارات انسان معاصر نیست؛ چراکه جوامع امروزی با تحولات گسترده اجتماعی، فرهنگی و تکنولوژیک، به درکی فراتر از صرفاً «مبارزه بی‌سلاح» نیازمند است. کاراته در عصر حاضر باید بازتعریفی بیابد که نه تنها وفادار به ریشه‌های سنتی خویش باشد، بلکه بتواند با مقتضیات و نیازهای روز نیز ارتباط برقرار کند. در این میان، دوگانه «سنت و مدرنیته» نه به عنوان تضادی آشتی‌ناپذیر، بلکه به مثابه بستری برای هم‌افزایی و

تکامل معنا می‌یابد. سنت، حامل ارزش‌های بنیادی چون انضباط، فروتنی و جست‌وجوی حقیقت است؛ درحالی‌که مدرنیته با تکیه بر عقلانیت، علم و ضرورت‌های اجتماعی معاصر، زمینه‌ای تازه برای کارکردهای نوین کاراته فراهم می‌آورد. بدین‌سان، کاراته در جهان امروز را نباید صرفاً «هنر دفاع بی‌سلاح» دانست، بلکه «راهی برای پرورش همه‌جانبه انسان» است؛ راهی که جسم، ذهن، روح و جامعه را در پیوندی ارگانیک و پویا به هم متصل می‌سازد. در این بازخوانی، کاراته دیگر تنها تکنیک‌های رزمی نیست، بلکه به فلسفه‌ای کارآمد برای زیست بدل می‌شود که توانایی پاسخگویی به بحران‌های فردی و جمعی را دارد و می‌تواند پلی میان گذشته و آینده، شرق و غرب، سنت و مدرنیته باشد. این هنر رزمی پرتطرفدار، به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین هنرهای رزمی جهان، در گذر زمان توانسته است خود را با شرایط متغیر اجتماعی و فرهنگی سازگار کند. دنیای امروز، این هنر را دیگر صرفاً یک نظام رزمی یا فعالیت ورزشی نمی‌بیند، بلکه بستری علمی، اخلاقی و فرهنگی برای پرورش انسان‌ها به شمار می‌آورد. در اینجا تلاش شده است جایگاه کاراته در عصر حاضر تبیین شود و بررسی نقش آن در حوزه‌های تربیتی، فرهنگی، اجتماعی و ورزشی تدوین و مشخص گردد. در این راستا، ضمن ارائه تحلیلی جامع از ابعاد تاریخی و فلسفی کاراته، به چالش‌ها و مزایای این هنر اصیل از سه دیدگاه سنت، مدرنیته و مکتب نوین بوشیدو کیوکوشین کاراته در عصر حاضر پرداخته می‌شود.

سفر کاراته به‌عنوان یک سیستم نظام‌یافته تمرینات بدنی و ذهنی از اوکیناوا با هدف توسعه مهارت‌های مبارزه بدون سلاح، انضباط فردی، روح و رشد فیزیکی آغاز شد. این نظام شامل تکنیک‌های ضربه‌ای (دست، پا، زانو، آرنج)، دفاع شخصی، جابه‌جایی‌های تاکتیکی و فرم‌های از پیش

تعیین شده (کاتا) است که در کنار آن، تمرینات تنفسی، مدیتیشن و اصول اخلاقی نیز قرار دارند. این سیستم از دو منظر متفاوت قابل توصیف و بررسی است؛ از منظر سنتی، کاراته بخشی از مکتب‌های بودو و بوشیدو محسوب می‌شود که هدف آن‌ها تربیت انسان‌هایی با خودکنترلی بالا، تعادل درونی و توانمندی در واکنش به تهدیدات محیطی بوده است. در نگاه مدرن و علمی، کاراته به‌عنوان یک روش چندبُعدی برای ارتقای سلامت جسمی، بهبود عملکرد حرکتی و تنظیم روان‌شناختی تلقی می‌شود. این هنر رزمی امروزه در روان‌شناسی ورزشی، تربیت بدنی، فیزیولوژی ورزشی و حتی توان‌بخشی کاربرد دارد. کاراته همچنین بستری برای یادگیری مهارت‌های شناختی و رفتاری، مانند تصمیم‌گیری سریع، مدیریت استرس و کنترل هیجانات در شرایط پرتنش است. این هنر رزمی نه تنها به‌عنوان یک ابزار مبارزه، بلکه به‌عنوان سیستمی برای رشد فردی و اجتماعی در بستر فرهنگی و ساختاریافته شناخته می‌شود.

انحطاط کاراته

افول یک میراث بزرگ در پرتوی نظم، دیسیپلین، احترام و مدرک‌گرایی کاراته در آغاز، نه صرفاً یک ورزش، بلکه راهی برای زندگی بود؛ مسیری که جسم را می‌پروراند، ذهن را استوار و روح را در مسیر حقیقت و فضیلت به حرکت درمی‌آورد؛ اما هر میراثی، اگر با گذر زمان شکافی در فلسفه و ریشه‌های وجودی آن پدیدار گردد، در معرض انحطاط قرار می‌گیرد. امروزه کاراته در بسیاری از نقاط جهان بیش از آنکه بازتابی از حقیقت و جوهره‌اش باشد، به آینه‌ای کمرنگ از گذشته بدل شده است؛ جایی که نظم، دیسیپلین، احترام و ارزش مدرک به‌شکلی معکوس و

تحریف شده در آن به نمایش درآمده است. نظم در کاراته سنتی، جلوه‌ای از هماهنگی درونی بود. کاراته‌کا می‌آموخت پیش از آنکه محیط بیرونی را سامان دهد، باید ذهن و روح خود را منظم سازد. نظم در تنفس، در اجرای کاتا، در ترتیب حرکات و حتی در سکوت میان تمرینات، تجلی داشت؛ اما امروزه، این نظم اغلب به ظاهری مکانیکی فروکاسته شده است. هنرجو به جای آنکه به درون خود بنگرد و در هر حرکت انعکاس نظم ذهنی و روحی را بیابد، صرفاً به صف‌کشی‌ها، یونیفرم یکدست و فرمان‌های بی‌روح اکتفا می‌کند. چنین نظامی، نه روح را تعالی می‌دهد و نه ذهن را مهار می‌کند؛ بلکه به یک چهارچوب خشک اداری بدل می‌شود که هدفش بیشتر کنترل بیرونی است تا پرورش درونی.

دیسپلین؛ انضباط یا اسارت؟

دیسپلین در سنت کاراته به معنای خضوع در برابر راه بود؛ راهی که استاد و شاگرد با هم در آن حرکت می‌کردند. دیسپلین نه زنجیری برای محدود کردن، بلکه چراغی برای هدایت بود. اما امروزه، بسیاری از دوجوها دیسپلین را تنها در شکل دستورات نظامی و اطاعت کورکورانه می‌جویند. هنرجو به جای آنکه بیاموزد چرا باید انضباط داشته باشد، مجبور می‌شود بدون پرسش و بدون فهم، تنها اطاعت کند. این اطاعت اگرچه در ظاهر انضباطی را القا می‌کند، اما در حقیقت آزادی اندیشه و رشد فردی را می‌میراند. دیسپلینی که از بطن آگاهی برنخیزد، نه هدایتگر است و نه تعالی‌بخش؛ بلکه ابزاری برای ایجاد ترس و تسلط بیرونی خواهد شد.

احترام؛ از حقیقت تا تشریفات

احترام در کاراته سنتی، بازتابی از فلسفه بوشیدو بود. احترام به استاد، شاگرد، حریف و حتی خود مبارزه، ریشه در درک ژرف ارزش حیات و مقام انسان داشت. احترام یک تشریفات بیرونی نبود، بلکه تجربه‌ای درونی بود که در سلام، تعظیم و حتی سکوت پیش از آغاز کومیتسه متجلی می‌شد. هرچند امروزه، احترام در بسیاری از دوجوها تنها به یک تشریفات خالی بدل شده است. هنرجو تعظیم می‌کند، اما قلبش سرشار از خودبزرگ‌بینی است. استاد فرمان می‌دهد، اما در عمق جان خود عطش قدرت و برتری‌طلبی دارد. احترام اگر از درون برنخیزد، به یک حرکت مکانیکی بی‌روح فرومی‌گلتد و روح کاراته را به‌اندازه یک نمایش سطحی تقلیل می‌دهد.

مدرک‌گرایی؛ سقوط به ورطه‌ی بازار

شاید بزرگ‌ترین نشانه‌ی انحطاط کاراته در عصر حاضر، مدرک‌گرایی باشد. در گذشته، دان و کمر بند نه هدف، بلکه نشانه‌ای بود بر مسیر دشوار و پریاضت شاگردی. هنرجو برای رسیدن به هر مرحله‌ای از رشد، سال‌ها عرق می‌ریخت، شکست می‌خورد، می‌آموخت و دوباره برمی‌خاست. امروزه اما، دان‌ها و مدارک بیش از آن‌که سندی بر تلاش باشند، به کالاهایی برای فروش بدل شده‌اند. آزمون‌های فرمایشی، دان‌های کاغذی، سازمان‌های بی‌شمار و مدارکی که با پول خرید و فروش می‌شوند، کاراته را از درون تهی کرده‌اند. مدرک‌گرایی نه تنها روح هنر رزمی را می‌کشد، بلکه آن را به یک صنعت مصرفی بدل می‌سازد؛ صنعتی که در آن حقیقت فدای تجارت می‌شود.

انحطاط پنهان؛ هنگامی که صورت بر سیرت غلبه می‌کند

کاراته زمانی راهی برای کشف خود بود؛ اکنون در بسیاری از موارد به صحنه‌ای برای نمایش بیرونی بدل شده است. عکس‌های پرزرق و برق، حرکت‌های صرفاً نمایشی و مدرک‌های بی‌پایه، همه و همه بر صورت کاراته افزوده‌اند، بی‌آن‌که چیزی بر سیرت آن بیفزایند. انحطاط زمانی آغاز می‌شود که کاراته‌کا به جای پرسش از «چه می‌آموزم؟» تنها به این بیندیشد که «چه دارم؟». و آنگاه که «داشتن» جای «شدن» را بگیرد، روح کاراته دیگر در آن حضور نخواهد داشت.

بازگشت به اصل؛ راه‌هایی از انحطاط

راه‌هایی از این انحطاط، بازگشت به اصل است؛ به معنای واقعی نظم، دیسیپلین و احترام، و راهی از دام مدرک‌گرایی. نظم باید دوباره به درون بازگردد، دیسیپلین باید از آگاهی زاده شود، احترام باید از حقیقت بجوشد و مدرک باید تنها نشانه‌ای باشد بر یک مسیر دشوار، نه هدفی برای فروش و تجارت. کاراته اگر بخواهد در عصر حاضر دوباره جان بگیرد، باید از اسارت ظواهر آزاد شود و روح حقیقی خود را بازیابد، و این کار تنها زمانی ممکن است که استادان و هنرجویان به خود یادآوری کنند که کاراته پیش از هر چیز، یک راه است؛ راهی برای شناخت خویش، پرورش جسم و ذهن، و جست‌وجوی حقیقت در میان بی‌نظمی جهان.

کتاب حاضر تلاشی است برای واکاوی این بازتعریف و بررسی جایگاه کاراته و مربیان در بستر عصر حاضر؛ عصری که نیازمند بازاندیشی در ارزش‌ها و بازآفرینی در شیوه‌های زیست انسانی است. امید است این

۱۷ :

نوشتار بتواند دریچه‌ای نو برای درک عمیق‌تر کاراته بگشاید ، نه فقط به‌عنوان یک هنر رزمی، بلکه به‌عنوان راهی برای ساختن انسان معاصر و جامعه‌ای متعادل‌تر.

راه کاراته هنوز زنده است، اما زنده ماندن آن، نیازمند اندیشه است.

سعید کردلو

بنیانگذار و ریاست سازمان جهانی بوشیدو کیوکوشین کاراته

فصل ۱

پیدایش کاراته

The Origin of Karate

پیدایش کاراته را میتوان از ۵ منظر متفاوت مورد بررسی قرار داد:

۱. ریشه‌های فلسفی

درک هنرهای رزمی بدون توجه به ریشه‌های فلسفی شرق ممکن نیست. تمدن‌های شرقی، به‌ویژه هند، چین و ژاپن، همواره میان جسم و روح پیوندی ناگسستنی قائل بوده‌اند. در سنت‌های هندی، مفهوم «یوگا» نه تنها تمرینی جسمانی، بلکه راهی برای اتحاد فرد با حقیقت مطلق بود. همین نگرش به مرور وارد اندیشه‌های بودایی شد و با مهاجرت راهبان بودایی به چین و سپس ژاپن، پایه‌های معنوی هنرهای رزمی را شکل داد. در چین، آموزه‌های تائویی و کنفوسیوسی بر هماهنگی با طبیعت، تعادل «یین» و «یانگ»، و پرورش فضایل اخلاقی تأکید داشتند. هنرهای رزمی در چنین بستری، صرفاً وسیله جنگ نبودند؛ بلکه ابزار خودشناسی و تربیت درونی بودند. این رویکرد بعدها در ژاپن با مفهوم «دو» (راه) تبلور یافت؛ به این معنا که هر فعالیت انسانی، از شعر و نقاشی گرفته تا شمشیرزنی و مبارزه، می‌تواند راهی برای کمال انسانی باشد.

۲. بستر تاریخی

جزیره اوکیناوا که خاستگاه کاراته به‌شمار می‌آید، در مسیر بازرگانی میان چین، ژاپن و جنوب شرق آسیا قرار داشت. این موقعیت جغرافیایی سبب شد که فرهنگ‌های گوناگون در این جزیره در هم بیامیزند. از سده پانزدهم به بعد، ارتباطات گسترده با چین، به‌ویژه استان فوجیان، موجب انتقال فنون رزمی چینی به اوکیناوا شد. اما اوکیناوا شرایط ویژه‌ای داشت: از یک‌سو، تحت نفوذ شوگون‌های ژاپن بود که حمل سلاح را ممنوع

کرده بودند؛ و از سوی دیگر، بازرگانان و دیپلمات‌های چینی که فنون و سنت‌های خود را به همراه می‌آوردند. این محدودیت‌ها و تعاملات، بستری مناسب برای شکل‌گیری یک سیستم رزمی بدون سلاح به وجود آورد؛ سیستمی که بعدها کاراته نام گرفت.

۳. هنرهای رزمی به مثابه راه و نه صرفاً فن

در فرهنگ ژاپنی، واژه بو (武) به معنای جنگ، و دو (道) به معنای راه است. ترکیب این دو، یعنی «بودو» (راه جنگاوری)، نشان می‌دهد که ژاپنی‌ها هنر رزمی را چیزی فراتر از مهارت جنگیدن می‌دانستند. این نگرش در همه هنرهای رزمی ژاپنی از کندو و جودو گرفته تا آی‌کیدو و کاراته دیده می‌شود. کاراته در اوکیناوا نیز از همان ابتدا تنها یک «تکنیک دفاعی» نبود. اساتید اوکیناوایی معتقد بودند که تمرین کاراته علاوه بر دفاع از خود، راهی برای پرورش روحیه، تقویت انضباط فردی و دستیابی به هماهنگی میان جسم و ذهن است. این جنبه فلسفی بعدها توسط استادانی چون گیچین فوناکوشی به شدت مورد تأکید قرار گرفت؛ او در کتاب *Karate-dō: My Way of Life* (Funakoshi, ۱۹۷۵) کاراته راه زندگی من، می‌نویسد: «هدف نهایی کاراته پیروزی یا شکست نیست، بلکه تکامل شخصیت است».

۴. زمینه شکل‌گیری کاراته

آنچه امروزه کاراته خوانده می‌شود، حاصل پیوند سه عنصر است:

- فنون بومی اوکیناوا که بیشتر حالت دفاعی داشتند.
- سیستم‌های رزمی چین، به ویژه «کونگ‌فو» مکتب فوجیان.